

Fremtidens udfordringer

At vi er midt i en forandring af velfærdssamfundet, står klart for os alle. Der er pres på den offentlige sektor – stat, regioner og kommuner, men også på det private erhvervsliv. Som ældre- og seniorråd er vi især opmærksomme på den kommunale økonomi, hvor hovedparten af det offentlige område varetages.

Kommunernes udfordring er at fastholde serviceniveauet for færre penge. Kan det lade sig gøre på ældreområdet, når vi bliver flere ældre i de kommende år?

Tidsskriftet Danske Kommuner spørger i nr. 5, 2013 om det fortsat er hensigtsmæssigt at benytte den automatiske demografiregulering. Flere ældre, flere penge til området. Færre børn, færre penge til området. Under overskriften: "Demokratimodel på ældreområdet er en politisk diskussion" argumenteres for, at borgernes sundhedstilstand, behov og den igangværende omlægning af indsatsen skal indgå i politikernes budgetovervejelser.

Den økonomiske udfordring har betydning for os som ældre og seniorråd. Hvordan kan vi være med til at sikre, at igangværende omlægninger sker med respekt for og i dialog med den enkelte borger? Hvordan sikrer vi, at ændringer i pleje, omsorg og praktisk bistand sker med udgangspunkt i den enkeltes muligheder og ressourcer og efter en individuel vurdering af situationen? De fleste kommuner visiterer i dag til

hjemmeplejen efter en "hjælp til selvhjælp" model. Her bør respekten for den enkelte borger være i centrum og tværfagligheden i højsædet. Er det sådan, det foregår i vores kommune?

Professor Bent Greve fra RUC har til dette nyhedsbrev skrevet en artikel om muligheder i ny teknologi. Ny teknologi kan blive en gevinst for alle: Borgere, personale og økonomi. Men det forudsætter, at der skabes forståelse, tillid og ikke mindst tryghed til de enkelte teknologiske løsninger. At der afsættes den nødvendige tid til dialog med borgeren.

Flere mener, at nye arbejdsmetoder vil resultere i større ensomhed blandt ældre. Jeg er enig med Bent Greve i, at det ikke er en af velfærdsstatens kerneopgaver at afhjælpe ensomhed. Ny teknologi kan forebygge ensomhed hos nogle, men familien og den frivillige verden skal inddrages og træde til. Forebyggende medarbejdere, plejepersonale og familien skal vide, hvad den frivillige verden tilbyder, og hvordan kontakten skabes. Det er her, hjælpen findes.

Pressen har igen haft fokus på overbelægning på sygehuse og patienter på gangene. Det hævdes, at 20 % af patienterne ikke burde være indlagt – mange af disse er ældre medicinske patienter. Unødige indlæggelser, overbelagte stuer og patienter på gangene er utilgiveligt over for den enkelte ældre patient og spild af kostbare ressourcer. Kommunerne har igangsat initiativer, der skal forebygge u hensigtsmæssige indlæggelser – men hvorfor virker initiativerne ikke? Er det et manglende økono-

misk incitament eller noget så banalt som et kommunikationsproblem mellem aktørerne? Sygeplejerske-, læge- og patientorganisationerne er kommet med et fællesudspil, som kommuner og regioner har taget godt imod. Jeg ser frem til, at udspillet føres ud i livet og kommer til at virke.

Som ældreråd har vi en vigtig rolle at spille i en tid, hvor en stram økonomi stiller større krav til den indsigt, som beslutninger på området skal bygge på. Vi har en viden, som er afgørende, når de bedste løsninger skal udvikles inden for snævre økonomiske rammer i en skarp prioritering med andre opgaver og behov. Vores råd og idéer er gratis, og vi er en del af den lokale debat. Vi vil inddrages, og vi ved, at inddragelse forpligter, men vi ved også, at det kun er sammen, vi finder de bedste løsninger.

Kirsten Feld
Formand

Brug af velfærdsteknologi – nu og i fremtiden	2
Nyt fra ministerier og styrelser	4
Projekter og publikationer	5
Ældrerådene spørger	6
Konferencer og temadage	8
Nyt fra DANSKE ÆLDRE RÅD	8
Fra ældreråd til ældreråd	9

Brug af velfærdsteknologi – nu og i fremtiden

Professor Bent Greve, Institut for Samfund og Globalisering, RUC

Velfærdsteknologi er på mange måder blevet et modeord i den danske offentlige sektor i de seneste år. Det skyldes bl.a. den helt almindelige teknologiske udvikling i det danske og andre velfærdssamfund. Vi har som bekendt bevæget os fra fjerkest via støvsuger til robotstøvsugere. Vi er gået fra høre-rør til høreapparater, og mulighederne med tablets, pc'er og kommunikation er i dag forandret i forhold til for blot 5-10 år siden. Muligheden for at den enkelte i højere grad kan leve et mere selvstændigt liv er øget markant, især i kombination med, at flere ældre er sundere og raskere, end de var tidligere.

Flere kommuner vil bruge velfærdsteknologi

En undersøgelse fra KL for nylig viste, at hovedparten af Danmarks kommuner forventer at tage en lang række nye velfærdsteknologier i brug i de kommende år – robotstøvsugere, løfteteknologi, telemedicin, gps til demente m.v.. Teknologien vil også blive anvendt til genoptræning og hjemmetræning via interaktive programmer med anbefalinger til anvendelsen af bestemte teknikker, som hurtigere kan gøre den enkelte i stand til igen at klare sig selv.

Telemedicin er et andet eksempel, hvor borgerne kan blive hjulpet hurtigere og mere effektivt, og især i yderligt liggende geografiske områder, hvor der kan være langt til et hospital eller en læge, kan det bidrage til at spare tid for den enkelte og måske undgå lange anstrengende rejser for i stedet at få hurtigere opfølgning på, om en sygdom, herunder eksempelvis sukkersyge eller et sår, er under kontrol.

Teknologierne har dermed forskellige funktioner. De retter sig mod, at den enkelte borger i højere grad bliver mere selvhjulpent end tidligere, men også imod et bedre og mere sikkert arbejdsmiljø og mindre arbejdsbelastning af de ansatte. Dertil kommer, at teknologien på længere sigt forventes at blive

arbejdskraftbesparende, og givet, at forventningen stadig er, at vi om 5-10 år har en risiko for mangel på arbejdskraft indenfor en række brancher, kan udviklingen af velfærdsteknologi være en god mulighed for at sikre, at der fortsat vil være mulighed for velfærdsservice indenfor ældreområdet. Ved at sikre bedre arbejdsmuligheder, øger det også sandsynligheden for, at færre mennesker bliver så nedslidte, at de forlader området, eller måske endda helt forlader arbejdsmarkedet på grund af fysisk nedslidning.

Presset på den offentlige sektors økonomi gør også, at det må forventes, at kommunerne – i det mindste når børnesygdommene ved den nye teknologi først er overståede – får mulighed for at gøre den offentlige sektor mere effektiv og dermed bedre være i stand til at opfylde forventningerne til velfærdsstaten i de kommende år.

Udfordringer

Udviklingen i retning af mere velfærdsteknologi er naturligvis præget af en vis usikkerhed om, hvordan den virker – sådan er det med alle nye tiltag. Derfor er det også vigtigt, at implementeringen af ny velfærdsteknologi sker på en sådan måde, at brugerne og ansatte inddrages, og at mulighed for at teste nye initiativer sikres.

Centrale problemstillinger i relation til velfærdsteknologi er endvidere, om den er tilpasset og præcis i forhold til, at forskellige brugere ikke har ensartede forudsætninger for at anvende ny teknologi. Der skal herunder arbejdes med at sikre, at brugerfladen er så enkel som overhovedet mulig. De fleste har prøvet at have teknologi, som krævede læsning af en lang og indviklet brugsanvisning. Det er der ikke brug for på dette område. Der er brug for en funktionalitet, som gør det enkelt og let at anvende for den enkelte borger.

Et andet ofte rejst problem er, om ny teknologi vil medføre, at flere ældre bliver ensomme, fordi der ikke længere kommer en person i hjemmet og hjælper med rengøring og personlig pleje. Det skal dog ses i sammenhæng med, at mange ældre ikke er berettiget til hjælp i eget hjem, fordi de er raske og selvhjulpne. Det har endvidere aldrig været set som velfærdsstatens kerneopgave at afhjælpe ensomhed, men naturligvis har det, at der hos nogen kom et menneske i hjemmet, kunnet bidrage til at bryde ensomhed.

Velfærdsteknologi kan dog også anvendes til at hjælpe med at bryde ensomhed, idet den via nettet giver nye muligheder for kontakter med børn, børnebørn, venner og bekendte, som tidligere ikke har været til stede for eksempelvis bevæ-

gelseshandicappede personer. Udfordringen her er at sikre, at ny teknologi ikke øger risikoen for ensomhed, men i stedet aktivt bidrager til andre og nye kontakter.

Problemet vil samtidig antagelig i høj grad være en overgang, idet de kommende generationer af ældre i langt højere grad end tidligere har været vant til at anvende IT i hverdagen. Tænk eksempelvis på hvor lidt almindelig brevpost der er i dag i forhold til tidligere – alle bruger e-post – og på, hvor få gange vi i dag går i banken, men i stedet sidder hjemme og holder styr på privatøkonomien.

Udviklingen af ny velfærdsteknologi vil også, hvis den offentlige sektor efterspørger god ny teknologi, kunne bidrage til at skabe job og arbejdspladser i Danmark samtidig med, at det vil kunne øge dansk eksport. Udviklingen af velfærdsteknologi har dermed en bredere samfundsmæssig betydning end det, der kan ses ved, at forskellige kommuner tager nye hjælpemidler i brug.

Implementering er alfa og omega

En af ulemperne ved ny teknologi kan være, at der ikke bruges tilstrækkeligt med tid og andre ressourcer til at implementere ordningerne. Det kan betyde, at en række borgere ikke får anvendt mulighederne, og måske dermed får en ringere service, end den som de har fået tidligere. Der er gennemførelsen og brugen af ny teknologi en central opgave at påvirke decentralt, så også brugernes oplevelse og viden inddrages i udviklingen. Brugere har dermed også en opgave i at vurdere, om teknologien er kommet langt nok til at blive anvendt bredt. Robotstøvsugere er et eksempel på en teknologi, som indtil videre især har vist sin berettigelse på store flader, men ikke i hjem med mange møbler. Var det ikke blevet afprøvet, så havde vi ikke vidst dette. Derfor skal der også være plads til fejltagelser i udviklingen af ny teknologi. Der er også læring i at tage fejl.

Samlet er fordelene ved ny velfærdsteknologi, at den indenfor en lang række områder giver den enkelte bedre muligheder for at klare sig selv og leve det liv, som den enkelte ønsker

samt at få hurtigere og bedre hjælp. Endvidere at det kan reducere den fysiske belastning på en række arbejdspladser og dermed bidrage til, at flere ikke bliver fysisk nedslidte.

Velfærdsteknologi er derfor kommet for at blive, og vi vil gradvist vænne os til det på en række områder, også fordi den ofte faktisk er mere sikker og effektiv, end det der ellers kan tilbydes den enkelte.

Årsberetninger for 2012

DANSKE ÆLDRE RÅD har modtaget årsberetninger 2012 fra ældre-/seniorråd i Glostrup, Middelfart, Norddjurs og Vesthimmerland. De er lagt på hjemmesiden for at inspirere og orientere om ældre-/seniorrådenes arbejde til glæde og gavn for andre ældre-/seniorrådsmedlemmer, interesserede borgere og presse. Hvis jeres ældre-/seniorråd ønsker årsberetningen på hjemmesiden, så mail den til Lise Sørensen, ls@danske-aeldreraad.dk

Læs årsberetningerne på www.danske-aeldreraad.dk, Vidensbank for ældreråd, Årsberetninger

Ældrerådernes Hæderspris 2013

DANSKE ÆLDRE RÅD uddeler hvert år på repræsentantskabsmødet en hæderspris. Ældre-/seniorråd opfordres til at indstille en person eller en gruppe til hædersprisen.

Ét eller flere kriterier skal være opfyldt:

- Har synliggjort, at ældre borgere har ressourcer til brug for samfundet lokalt eller nationalt.
- Har fremmet brugerinddragelse lokalt eller nationalt.
- Har medvirket til at fremme tanken om ældreråd lokalt eller i forhold til lovgivning.

Skriv en begrundet indstilling og send den til DANSKE ÆLDRE RÅD, Jernbane Allé 54, 3.th., 2720 Vanløse, eller mail til sekretariatsleder Marianne Lundsgaard ml@danske-aeldreraad.dk, så den er sekretariatet i hænde senest d. 11. marts.

Bestyrelsen træffer afgørelse på bestyrelsesmødet d. 20. marts. Prisen uddeles på DANSKE ÆLDRE RÅDs repræsentantskabsmøde d. 15. maj.

Nyt fra ministerier og styrelser

Nyt frivilligcharter

Regeringen har taget initiativ til en revitalisering af charteret for samspil mellem det frivillige Danmark/Foreningsdanmark og det offentlige fra 2001, og sætter nu en folkehøring i gang. I folkehøringen vil der være mulighed for at komme med kommentarer til det nuværende charter og nye udviklinger på området, samt forslag til forbedringer og prioriteringer.

Folkehøringen er åben for alle og kan besvares frem til d. 27. marts 2013 via et link til en survey på hjemmesiden www.frivilligcharter.dk

Bedre tildeling af hjælpemidler gør borgere mere selvhjulpne

Socialstyrelsen har med støtte fra Fonden for Velfærdsteknologi gennemført et forsøgsprojekt sammen med Aarhus, Randers og Favrskov kommuner, som viser, at styrket samarbejde mellem visitator, terapeut og hjemmepleje sammen med et øget fokus på hjælpemidler gør ældre borgere mere selvhjulpne.

Forsøget har bidraget til en erkendelse af, at der skal tænkes mere i hjælpemidler og træning i hjemmeplejen. Med forsøget blandt ca. 100 borgere tegner der sig et billede af, at borgerne ser en fordel i at kunne blive helt eller delvist

selvhjulpne eller i højere grad at kunne deltage i en given aktivitet ved hjælp af hjælpemidlerne. Samtidig oplever medarbejderne i hjemmeplejen, at de nye hjælpemidler gør deres arbejde fysisk lettere.

Læs mere om forsøget på Socialstyrelsens hjemmeside om velfærdsteknologi www.servicestyrelsen.dk/velfaerdsteknologi, Projekter, Bedre tildeling af hjælpemidler

Projekter og publikationer

Hvordan virker rehabilitering på sigt?

Som en af de første kommuner i landet har København målt på, hvordan ældre borgere, der modtager træning og vejledning i hjemmet, klarer sig på langt sigt. Seks ud af ti, der har gennemført et forløb, er fortsat helt eller delvist selvhjulpne et år efter. Udover en højere grad af selvhjulpnehed, så peger evalueringen også på et generelt forbedret aktivitetsniveau. Ifølge evalueringen kan to ud af tre klare flere ting i hjemmet med mindre besvær end før træningen. "Vi har i længere tid vidst, at de ældre får flere kræfter og klarer sig godt lige efter træningens ophør. Og jeg er rigtig tilfreds med, at vi nu har vished for, at vores model her i København også er langtidsholdbar, og at vi er på rette vej", siger sundheds- og omsorgsborgmester i København, Ninna Thomsen.

Ældrepleje via videotelefoni

Ældre- og Handicapudvalget i Odense Kommune har vedtaget, at Odense bliver det første sted i Danmark, som permanent erstatter en del af sosu-medarbejdernes besøg med videotelefoni. Ved hjælp af en videotelefon kan sosu-

medarbejderen og borgeren tale med og se hinanden på en computerskærm. 42 borgere har i godt otte måneder testet videotelefoni. Odense Kommune regner med at kunne spare 1,5 mio. kr. årligt ved at inddrage 100 borgere i at bruge videotelefoni som erstatning for et sosu-medarbejder besøg.

Ingen robotstøvsugere i Struer Kommune

Efter at robotstøvsugerne har været på prøve hos 12 udvalgte borgere i hjemmeplejen det seneste år, har Struer Kommune valgt at droppe dem igen. Viceborgmester og formand for Socialudvalget i Struer Kommune Grethe Hestbech forklarer: "Den er et godt supplement til den rengøring, de ældre får i forvejen, men den kan ikke komme ind i hjørnerne, den kan ikke bruges på trapper, og den kan ikke støvsuge møblerne. Vores hjemmehjælpere skal jo mere end bare støvsuge. Så den kan bruges som supplement, men vi synes, at det er for tidligt endnu kun at bruge den". En ny undersøgelse fra Kommunernes Landsforening viser, at 66 % af kommunerne har besluttet at indføre robotstøvsugere i løbet af 2013, mens 23 % overvejer det.

Frivillige på arbejde?

Støvsugningen i Frederiksberg Kommune skal ikke længere foretages af medarbejdere i ældreplejen, men af robotstøvsugere med hjælp fra frivillige. Kommunen har sat en halv million kroner af til at etablere et korps af frivillige, der skal instruere ældre hjemmehjælpsmodtagere i at bruge støvsugere. "Det er ikke tænkt sådan, at de frivillige skal gå og gøre rent – de skal vejlede de ældre. Men vi kan ikke kontrollere, om der er enkelte frivillige, der f.eks. hjælper med at tømme robotten", siger Flemming Brank, formand for Sundheds- og Omsorgsudvalget i Frederiksberg.

I Hjørring Kommune bliver 23 ansatte på et aktivitetscenter fyret til juni – i stedet skal frivillige gøre rent. Alternativet

ville have været værre, mener Kurt Mikkelsen, næstformand i kommunens ældreudvalg: "Vi kunne i stedet for have valgt at skære hjemmerengøringen ned til én gang om måneden", siger han, og påpeger, at der har været stor interesse for at blive frivillig.

Nyhedsbrev om ældreområdet

"Marselisborg – Udvikling, kompetence og viden" opsamler best practice, udfordringer og mulige løsninger på ældreområdet og formidler det videre til kommuner, styrelse og ministerium. Det sker bl.a. gennem nyhedsbrevet Ældreliv. Desuden er der også spændende rapporter tilgængelige på Marselisborgs hjemmeside f.eks. om nydanske ældres ønsker og behov indenfor ældreområdet.

Læs mere på www.marselisborg.org, Materiale, Ældre, Publikationer og på www.marselisborg.org, Materiale, Ældre, Rapporter

Kan det passe, at ældre med rige børn får mere hjemmehjælp?

En – i medierne - omtalt analyse fra Danmarks Statistik viser, at ældre borgere med rige børn får mere hjemmehjælp end ældre med børn med lave indkomster. Det gælder, uanset hvad de ældre tjente, da de selv arbejdede. KL mener imidlertid, at undersøgelsen ikke holder vand.

I undersøgelsen fra Danmarks Statistik – som tager udgangspunkt i det barn, der tjener mest – får en ældre mand, der bor alene, og som har en søn eller datter, der tjener over 500.000 kroner om året, halvanden gang mere hjemmehjælp end gennemsnittet. Hvis den ældre mands børn derimod kun tjener under 100.000 kroner, modtager han knap det halve

antal timer sammenlignet med gennemsnittet. Tendensen gælder begge køn.

KL mener, der er tale om et skævt billede, da den statistik, som undersøgelsen bygger på, går ud fra det barn, som har den højeste indtægt og sammenligner det med det forventede antal timers hjemmepleje, som den ældre er visiteret til. Her er de ældre imidlertid inddelt i grupper efter børnenes gennemsnitlige indtægt. På den måde blander man børns højeste indtægt og børns gennemsnitsindtægt sammen.

KL's gennemgang af tallene viser, at hvis der på begge parametre arbejdes med den samme indtægt (for eksempel børnenes højeste indtægt), er sammenhængen i stedet, at forældre til højtlønnede får mindre hjemmehjælp end gennemsnittet.

Ældrerådvalg 2013

På hjemmesiden, www.danske-aeldreraad.dk, under punktet Ældrerådvalg 2013 er der samlet dokumenter med information om praktiske løsninger og forslag vedrørende afholdelse af ældrerådvalg.

Her er information om lovgivning og fortolkningsbidrag om ældrerådvalg, forberedelse af valget med skabeloner og eksempler på materiale samt baggrundsoplysninger. Snart vil siden blive opdateret med en info-folder, der kan downloades til ældre-/seniorråds eget brug.

Ældrerådene spørger

ELEKTRONISK ÆLDRERÅDSVALG – HVAD VIL DET BETYDE FOR JERES ÆLDRERÅD?

Følgende artikel er skrevet af Camilla Wikke, som er projektleder / kommunikationsansvarlig ved Aion ApS – Assembly Voting. Assembly Voting er partner i forskningsprojektet DemTech ved IT Universitetet i København, der er blandt verdens største satsninger på udvikling af sikker teknologi til elektroniske valghandlinger. Assembly Voting er et samarbejde mellem Siemens A/S og Aion ApS. Kontakt – tlf: 2840 9960 mail: camilla@aion.dk

Der findes ikke én skabelon for, hvordan et ældrerådvalg kan afholdes elektronisk. Et e-valg kan laves på flere forskellige måder, og det vil fortsat være muligt at give de vælgere, der ønsker det, mulighed for at stemme med papir. Men hvis man skal lave en bruttoliste, kan et elektronisk ældrerådvalg betyde:

- Det bliver lettere at stemme for en stor gruppe af ældre
- Flere muligheder for at præsentere kandidaterne til ældrerådet
- Færre administrative ressourcer til organisering af valghandlingen
- Stemmedeltagelsen var højere, end ved forrige valg, ved de to elektroniske ældrerådvalg, vi har afholdt
- Økonomiske besparelser

København og Frederiksberg kommuner valgte begge, da de afholdt elektronisk ældrerådvalg, at kombinere den elektroniske afstemningsmulighed med den klassiske brevstemmemulighed. På denne måde stod det frit for hvilken afstemningsmetode, de stemmeberettigede ønskede at bruge. Den elektroniske stemmemulighed blev på den måde et supplement i valghandlingen, der var med til at gøre ældrerådvalget mere tilgængeligt og tidssvarende.

Følgende er eksempler på, hvordan et elektronisk ældrerådvalg kan opbygges:

Kombinationsvalg

- Brevstemme + elektronisk stemme hjemmefra + mobile valglister, der giver mulighed for at stemme elektronisk på borgerservice eller f.eks. via valgtilforordnede med bærbare computere på plejehjem
- Brevstemme + elektronisk stemme hjemmefra

100 % elektroniske valg

- Elektronisk stemme hjemmefra + mobile valglister der giver mulighed for at stemme elektronisk på borgerservice eller f.eks. via valgtilforordnede med bærbare computere på plejehjem
- Elektronisk stemme hjemmefra

Ingen kommuner har indtil nu afholdt 100 % elektronisk ældrerådvalg. Ud af de fire kommuner der indtil videre har meldt, at de vælger at afholde elektronisk ældrerådvalg i 2013, er der én kommune, der planlægger at gennemføre det første 100 % elektroniske ældrerådvalg.

Hvis et af incitamenterne til at gøre ældrerådvalget elektronisk er at spare penge, og dermed frigive ressourcer til andet arbejde, er det 100 % elektroniske valg den løsning, der frigiver flest ressourcer, da udgifter til returnering af brevstemmerne skæres helt fra. Ved kombinationsvalg spares returportoen på den procentdel af vælgere, der stemmer elektronisk.

Hvordan forløber et ældrerådvalg?

Der er overordnet 5 faser i samarbejdet om det digitale ældrerådvalg mellem de valgansvarlige i kommunen og Assembly Voting.

Fase 1 - Opsætning af valgsystem og valgprocedurer

Til at starte med aftales der procedure for, hvordan valget grafisk skal præsenteres, hvordan bortkomne valgkort skal håndteres, hvordan overleveringen af resultatet skal ske og andre vigtige praktikaliteter.

Fase 2 – Udvikling af materialer til valghandlingen

I anden fase planlægges det, hvordan borgerne bedst informeres om ældrerådvalget, og der udarbejdes materiale – f.eks. valgkortet og ikke mindst info materiale som "Sådan stemmer du", "Hotline service" og "Om valgsystemet".

Fase 3 – Test af valgsystem og organisering af valghandlingen

De planlagte procedurer og valgsystemet testes. Vi afholder en "prøve" valghandling for at sikre os, at alt forløber som planlagt og evaluerer til sidst.

Fase 4 – Åbning af Ældrerådvalg

De endelige data om stemmeberettigede og kandidater fremsendes, og vi gør valgsystemet helt klart. Print af valgkort og informationsmateriale sættes i gang, sendes til vælgere, og der åbnes for stemmeafgivelse. Samtidig åbnes en telefonisk hotline service, hvis vælgere har spørgsmål til den elektroniske stemmemulighed. Når den aftalte periode for mulig stemmeafgivelse er overstået, lukkes valghandlingen.

Fase 5 – Resultatopgørelse og evaluering af valgforløb

Både de postale og elektroniske stemmer opgøres, og et samlet valgresultat opgøres.

Valgsystemet genererer en valgbog m. logfil over valgets tekniske gennemførelse, samt en logfil over de personlige henvendelser. Kommunen godkender (evt. via valgbestyrelse) valghandlingen med udgangspunkt i valgbogen. Ved indsigelser behandles disse efter gældende regler. Efter indsigelsesperiodens udløb vil databasen med de afgivne stemmer blive destrueret af Assembly Voting.

Eksempel på elektronisk ældrerådvalg - Københavns ældrerådvalg

I oktober og november 2012 afviklede Københavns Kom-

mune det største digitale ældrerådvalg i Danmark. Over 80.000 borgere over 60 år havde muligheden for at afgive deres stemme digitalt, og kandidaterne kunne for første gang præsenteres sig selv på nettet.

Ældrerådvalget i København var en kombination af brevstemmer og elektronisk stemme hjemmefra. 81.158 borgere i København havde mulighed for at stemme til ældrerådvalget i 2012. Stemmedeltagelsen var 26 % ved valget i 2012. Ved forrige valg i 2008 var stemmedeltagelsen 25 %. 18 % af stemmerne blev afgivet digitalt. Ved valget i 2012 ændrede rådsarbejdet form fra at bestå af 12 områdebestemte ældreråd til ét samlet københavnsk ældreråd.

Eksempel på elektronisk ældrerådvalg - Ældrerådvalg på Frederiksberg

Mere end 20.000 borgere på Frederiksberg skulle i 2011 vælge nyt ældreråd. Ældrerådvalget på Frederiksberg var en kombination af brevstemme, elektronisk stemme hjemmefra og mulighed for at stemme elektronisk på stemmeterterminaler på Rådhuset. Mange ældre borgere tog de elektroniske medier til sig. Over 30 % af vælgere stemte elektronisk. I det hele taget var borgere på Frederiksberg meget engageret i valget af ældrerådet. Over 300 besøgte valgmødet d. 21. februar 2011, hvor der var ivrig debat mellem kandidater og tilhørere om fremtidens politik for ældre i Frederiksberg Kommune. Stemmeprocenten ved ældrerådvalget i 2011 var 40 %. Stemmeprocenten i 2007 var 34,6 %.

Prisen for et elektronisk ældrerådvalg

Prisen for at afholde et elektronisk ældrerådvalg er ligesom selve valget ikke til at putte i en skabelon. Den afhænger af flere forskellige faktorer:

- Demografien i kommunen
- Hvilken form for valg der vælges – kombination eller rent e-valg
- Hvilken kombination eller e-valgs model der vælges
- Hvilke til- og fravalg af funktioner der vælges
  - o Log ind med el. uden nem ID eller med unik kode

- o Ønskes kandidat valideringssystem og præsenteringsmodul
- o Ønskes fysiske stemmeterterminaler i borgerservice
- Hvor mange procent af de afgivne stemmer der er afgivet elektronisk
- Om valget købes som et enkeltstående valg, eller som en licens der giver adgang til at afholde flere valg i kommunen.

Prisen for et elektronisk ældrerådvalg er således organisk. I er velkomne til at kontakte os og høre nærmere om jeres specifikke situation.

Konferencer og temadage

Repræsentantskabsmøde 2013

DANSKE ÆLDRE RÅD'S repræsentantskabsmøde finder sted onsdag d. 15. maj på Hotel Nyborg Strand. Indkaldelse til repræsentantskabsmødet blev udsendt primo februar og ligger tillige på DANSKE ÆLDRE RÅD'S hjemmeside. Her er der også link til den elektroniske tilmelding, hvor ældre-/seniorråd tilmelder sig samlet. Tilmeldingsfrist d. 3. april.

Find indkaldelse og elektronisk tilmelding på www.danske-aeldreraad.dk, Organisation, Repræsentantskab

Konference: "Ældreomsorg i forandring – God vilje er en forudsætning for god omsorg"

DANSKE ÆLDRE RÅD'S ældrepolitiske konference finder sted torsdag d. 16. maj på Hotel Nyborg Strand.

Hovedoplæggene er:

- "Ældreomsorgens udvikling – hvor er vi på vej hen?" v/ Tine Rostgaard, professor MSO, ph.d., Aalborg Universitet
- "Hjemmehjælpskommissionens arbejde" v/ Thomas Børner, formand for Hjemmehjælpskommissionen, formand for Fonden for Velfærdsteknologi
- "Dannelse, empati og etik under pressede samfundsvilkår" v/ Kjeld Holm, biskop, Aarhus Stift

Foruden de tre hovedoplæg vil ni seminarer sætte fokus på bl.a. offentlig-privat samarbejde på et plejecenter, palliativ indsats, udviklingen i den kommunale visitation, pårørende-samarbejde og rehabilitering.

Hver deltager tilmelder sig enkeltvis. Tilmeldingsfrist d. 3. april.

Find program, praktiske oplysninger og elektronisk tilmelding på www.danske-aeldreraad.dk, Temadage og konferencer

Temadage: Visiteret kommunal kørsel og regional, kollektiv transport

Forårets fem temadage har titlen "Visiteret kommunal kørsel og regional, kollektiv trafik". Se tidspunkter og steder i kalenderen bagerst i nyhedsbrevet. Tilmeldingsfrist er overskredet. Program findes på www.danske-aeldreraad.dk

Nyt fra DANSKE ÆLDRE RÅD

Valg til bestyrelsen i DANSKE ÆLDRE RÅD

Valgene afvikles i de respektive valgkredse i perioden 12. – 19. marts. Bestyrelsens sammensætning lægges på DANSKE ÆLDRE RÅD'S hjemmeside efter d. 20. marts.

Ny medarbejder på sekretariatet

Maj-Britt Lempel ansættes 20 timer ugentligt som kursussekretær/bogholder i DANSKE ÆLDRE RÅD fra medio marts.

UNDERSØGELSE OM DANSKE ÆLDRE RÅD'S TILBUD OM UDDANNELSE, NETVÆRK OG RÅDGIVNING

I januar udsendte DANSKE ÆLDRE RÅD et elektronisk spørgeskema til besvarelse blandt ældre-/seniorråd. Undersøgelsen gennemføres i forbindelse med DANSKE ÆLDRE RÅD'S tre-årige satspuljeprojekt "Uddannelse, rådgivning og netværk for ældreråd 2011-2013". Projektets formål er at give ældrerådsmedlemmer faglig viden og uvildig rådgivning f.eks. gennem afholdelse af temadage og ældrepolitiske konferencer, udsendelse af nyhedsbreve og mailservice, rådgivning pr. telefon og mail samt vedligeholdelse af DANSKE ÆLDRE RÅD'S hjemmeside.

Aktive ældre-/seniorråd

Tak for de mange svar – DANSKE ÆLDRE RÅD har modtaget hele 81 besvarelser, svarprocenten er på 84.

Undersøgelsen tegner et billede af nogle aktive ældre-/seniorråd. De tager mange initiativer f.eks. retter henvendelser til politikere, forvaltning eller presse, arrangerer møder med politikere, forvaltning eller ældreorganisationer og inviterer borgere til debattmøder. 65 % af ældre-/seniorrådene mener, at de er mere aktive nu end for to år siden – til sammenligning

mente 60 % det samme i en tilsvarende undersøgelse fra 2010. Det tyder på, at ældre-/seniorråd er initiativrige og holder dampen oppe over en valgperiode. Tre ud af fire bliver inspireret af DANSKE ÆLDRE RÅD's aktiviteter til at tage initiativ. De bliver hovedsagelig inspireret af konferencer, temadage, mailservice, nyhedsbreve og omtale af FN's Internationale Ældredag d. 1. oktober.

En tredjedel af ældre-/seniorråd angiver, at de har et tættere samarbejde med øvrige ældre-/seniorråd i dag, end for to år siden. En tredjedel mener ligeledes, at have et tættere samarbejde med ældreorganisationer i dag end for to år siden.

DANSKE ÆLDRE RÅD's aktiviteter

Overordnet er der tilfredshed med DANSKE ÆLDRE RÅD's aktiviteter (temadage, konferencer, nyhedsbreve, rådgivning, mailservice og hjemmeside). De bliver benyttet af ældre-/se-

niorrådene, som mener, de generelt har en god kvalitet. Temadage og konferencer er de aktiviteter, flest gerne ser forøget.

Medlemmer af ældre-/seniorråd rider med på den digitale bølge: Otte ud af ni angiver, at flere medlemmer benytter hjemmesiden www.danske-aeldreraad.dk.

Ligeledes er der også kun et enkelt ældre-/seniorråd af de 81, hvor ingen af medlemmerne læser mailservice – i de andre råd læser flere af medlemmerne mailservice.

To ud af tre ældre-/seniorråd benytter DANSKE ÆLDRE RÅD's rådgivning pr. mail eller telefon. Rådgivningen har primært omhandlet lovstof om ældreråd specifikt og ældreområdet generelt, men også om ældrerådets samarbejde med forvaltning eller kommunalbestyrelse, ældrerådets interne samarbejde, forslag til foredragsholdere m.v. Rådgivningen er sammen med nyhedsbrevene de aktiviteter, flest ældre-/seniorråd mener, de bedst kan undvære.

Foruden konkret besvarelse giver enkelte af ældre-/seniorrådenes spørgsmål anledning til yderligere undersøgelse og forespørgsler hos ministerier og styrelser. Svar på spørgsmål af relevans for andre ældre-/seniorråd er en vigtig del af stoffet i DANSKE ÆLDRE RÅD's mailservice, nyhedsbreve, hjemmeside mv.

Fleere ældre-/seniorråd efterlyser bedre muligheder for netværksdannelse og erfaringsudveksling med andre råd. Andre har ønsket til DANSKE ÆLDRE RÅD's fremtidige aktiviteter, f.eks. temadage for nyvalgte ældrerådsmedlemmer. Sådanne temadage er allerede i støbeskeen og vil løbe af stablen i foråret 2014.

Af de besvarelser, der indløb til undersøgelsen før d. 11. februar, har fem fået tilsendt vin. Vinderne blev tilfældigt udtrukket: Frederikshavn, Langeland, Helsingør, Favrskov og Hedensted.

Fra ældreråd til ældreråd

Orientering fra formanden for Norddjurs Ældreråd

I Norddjurs Lokalavisen er en sag om to ældre kvinder på et plejecenter i Norddjurs, der føler sig generet af en ældre dement mand, der også bor på centret, blevet omtalt. Manden følger efter kvinderne og tager i dørhåndtagene på plejecentret, hvilket kan virke skræmmende sent på aftenen. Sagen har affødt en diskussion i de lokale medier om, hvordan plejehjemsbeboeres trivsel bedst sikres, f.eks. om enkelte beboere bør flytte til et andet plejecenter. Følgende orientering er fra formand for Norddjurs Ældreråd, Svend Erik Christiansen.

Fra tid til anden dukker der sager op, hvor meget demente plejehjemsbeboere generer andre beboere på plejecentrene. I den sidste sag har en dement mand generet andre beboere. Ældrerådet i Norddjurs kommune blev klar over problemet

i forbindelse med ældredagen d. 1. oktober 2012, og har senere fulgt sagen op, og kommenteret den i LokalAvisen. Norddjurs har i et enkelt plejecenter 14 lejligheder specielt beregnet for demente, men det er ikke en nem sag, at overflytte demente personer hertil uden samtykke. Norddjurs har bygget tre nye plejecentre, hvor beboerne er undergivet lejelovens regler med huslejekontrakt, indskud og månedlig husleje, hvilket igen begrænser demenskoordinatorernes råderum, så man ikke "bare lige" kan flytte rundt med folk. Ældrerådet har drøftet denne situation med administration og Voksen- og Plejeudvalg, hvilke drøftelser stadig pågår. Ligesom alle andre med egen bolig, må man låse sin dør, når man forlader denne, eller går til ro for natten.

Upopulære spareforslag i Svendborg

Besparelser rammer ældre borgere i Svendborg. Kommunen

skal spare op mod 10 millioner kroner på ældreområdet, og det vil betyde mindre rengøring og færre dagcentre. Spareforslagene er upopulære i Ældrerådet: "Det kan jeg ikke lide. Vi var for nogle år siden udsat for kraftige besparelser. Det har vi nået at fordøje. Så får vi at vide i 2012, at der ikke er nogen besparelser i 13, at det begynder at gå lidt fremad igen. Og så var vi til møde for et par måneder siden, hvor vi fik administrationens oplæg til besparelser for 2014 og fremover. Det kommer til at gøre ondt", siger Bent Rasmussen, formand for Ældrerådet i Svendborg.

Blandt spareforslagene er, at ældre hjemmehjælpsmodtagere kun skal i bad én gang om ugen mod to i dag. Et andet forslag handler om, at de kun får rengøring hver tredje uge, hvor det er hver anden uge i dag. Og endelig er der et forslag om at lukke op mod halvdelen af de otte dagcentre, der ligger i Svendborg Kommune i dag.

Plejetestamente i tilfælde af demens

Ældre borgere i Vesthimmerlands Kommune bliver opfordret til at udfylde et plejetestamente, hvor de fortæller, hvilken pleje og omsorg, de ønsker, hvis de bliver ramt af demens. "Den dag man ikke længere selv kan sige fra, så skal testamentet informere personalet om, hvad man kan lide, og særligt hvad man ikke kan lide", siger formanden for Ældrerådet i Vesthimmerlands Kommune Erik Stagsted. Det er Ældrerådet og personale fra kommunens ældrecentre, som i fællesskab vil informere de ældre om fordelene ved i tide at udfylde et plejetestamente.

DANSKE ÆLDRE RÅDs aktiviteter – kalender 2013

Marts

6. Forretningsudvalgsmøde
12. Temadag: Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport, Høje Taastrup
13. Temadag: Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport, Kolding
14. Temadag: Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport, Fårvang
18. Temadag: Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport, Næstved
19. Temadag: Visiteret kommunal kørsel og regional kollektiv transport, Aabybro
20. Bestyrelsesmøde, Vejle

April

3. Frist for tilmelding til repræsentantskabsmøde og konference samt frist for indstilling af formandskandidat og indsendelse af forslag til repræsentantskabsmødet
9. Forretningsudvalgsmøde

Maj

15. Repræsentantskabsmøde
16. Ældrepolitisk konference
29. Konstituerende møde, DANSKE ÆLDRE RÅDs bestyrelse
30. Møde, regionsældreråd og DANSKE ÆLDRE RÅD, Vejle

DANSKE ÆLDRE RÅD

**Jernbane Allé 54, 3. th.
2720 Vanløse**
Tlf. 3877 0160
info@danske-aeldreraad.dk
www.danske-aeldreraad.dk

**Nyhedsbrevet er udgivet af
DANSKE ÆLDRE RÅD**
ISSN 1903-0509 (Online)
Næste nummer: juni 2013

DANSKE ÆLDRE RÅD
Formand Kirsten Feld
Tlf. 4632 1886 Mobil: 2056 7022

Næstformand Bent Rasmussen
Tlf. 6221 7125

**Ansvarshavende
Kirsten Feld**

**Redaktion
Marianne Lundsgaard
Lise Sørensen**

**Sekretariatet
Marianne Lundsgaard**
Sekretariatsleder
ml@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0162 Mobil: 2049 9319

Lise Sørensen
Ældrepolitisk konsulent
ls@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0164

Dorthe Neergaard
Ældrepolitisk konsulent
dn@danske-aeldreraad.dk
Tlf. 3877 0163

**Layout
Kailow Graphic**

